

Махиня Т.А. Можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійно-педагогічній діяльності викладача педагогічних дисциплін / Махиня Т.А. // Проблеми освіти: Наук. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України, - К., 2013. Випуск № 74. – Частина I. – С. 118-125.

УДК 37.091.321

Махиня Тетяна Анатоліївна, к. пед. н.,
доцент Інституту менеджменту та
психології ДВНЗ «Університет
менеджменту освіти» НАПН України

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

***Анотація.** У статті коротко охарактеризовано можливості використання програмних засобів базових інформаційно-комунікаційних технологій у професійно–педагогічній діяльності викладача педагогічних дисциплін.*

***Ключові слова:** інформаційно-комунікаційні технології, викладач, програмні засоби базових інформаційно-комунікаційні технологій, мультимедійні технології, телекомунікаційні технології, Інтернет, сервіси.*

Аннотація.

Махиня Т.А. Возможности использования информационно–коммуникационных технологий в профессионально-педагогической деятельности преподавателя педагогических дисциплин.

В статье кратко охарактеризованы возможности использования программных средств базовых информационно-коммуникационных технологий

в профессионально-педагогической деятельности преподавателя педагогических дисциплин.

Ключевые слова: информационно–коммуникационные технологии, преподаватель, программные средства базовых информационно–коммуникационных технологий, мультимедийные технологии, телекоммуникационные технологии, Интернет, сервисы.

Annotation.

Makhinya T. The possibility of using information and communication technologies in the professional pedagogical activity of teacher pedagogical subjects.

In the article summarizes the features of the software base of information and communication technologies in the professional pedagogical activity of teacher pedagogical subjects.

Key words: *the informatively–communication technologies, scientifically–pedagogical worker basic tools of information and communication technologies, multimedia technologies, communication technologies, Internet, networking.*

Постановка проблеми. Пріоритетом розвитку освіти на 2012–2021 роки, визначені Національною стратегією розвитку освіти в Україні, є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально–виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [6]. Відтак одним із основних завдань освіти є забезпечення кваліфікованими педагогічними і науково–педагогічними працівниками вищої школи, підготовка яких здійснюється на основі інтеграції традиційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) навчання, а також створення нового покоління підручників, навчальних посібників і дидактичних засобів.

Особливого значення набуває переорієнтація мислення сучасного

викладача на усвідомлення принципово нових вимог до його педагогічної діяльності, готовність використовувати ІКТ як допоміжний навчальний ресурс. У зв'язку з цим викладачі повинні вміти доцільно обирати і застосовувати ІКТ, спрямовані на підготовку особистості інформаційного суспільства, формування вмінь працювати з інформацією, розвиток комунікативних здібностей, формування дослідницьких умінь та вмінь вибору оптимальних рішень, забезпечення великим обсягом якісної інформації [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що різноманітні аспекти впровадження ІКТ у навчальний процес привертають увагу багатьох дослідників. Дидактико–педагогічні та методичні проблеми інформатизації навчального процесу вивчали Ю. Дорошенко, М. Жалдак, Н. Морзе. Проблемам підготовки педагогічних працівників до застосування ІКТ, формування відповідної компетентності присвячено праці таких учених, як: В. Биков, Б. Гершунський, Р. Гуревич, М. Жалдак, Н. Жаркова, А. Коломієць, О. Нікулочкіної, О. Овчарук, І. Роберт, С. Сисоєва, О. Співаковський та ін. Теорія використання інформаційних технологій у навчальному процесі висвітлена у працях І. Булах, Л. Раманичинна та ін. Теоретико-методологічні та методичні основи розвитку ІКТ відображені в роботах В. Бикова, Р. Гуревича, Ю. Жука, О. Шестопалюка та ін. Проблемам формування навчального середовища присвячено праці Н. Болдирєвої, С. Васильченка, В. Кухаренка, Є. Патаракіна, Ю. Еельма.

Разом з тим, результати аналізу сучасних публікацій показали, що у педагогічній науці недостатньо відпрацьована на практичному рівні проблема підготовки викладачів педагогічних дисциплін до використання інформаційно-комунікаційних технологій у їх професійно-педагогічній діяльності, яка б сприяла формуванню вміння проектування відповідних засобів та підвищенню рівня їх компетентності у використанні ІКТ.

Мета статті – окреслити можливості програмних засобів сучасних

інформаційно-комунікаційних технологій навчання в професійно-педагогічній діяльності викладача педагогічних дисциплін.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-комунікаційні технології навчання, у тому числі дистанційного, – це технології створення, опрацювання, передавання і зберігання навчальних матеріалів, організації та супроводу навчального процесу за допомогою телекомунікаційного зв'язку, зокрема, електронних локальних, регіональних та глобальних (Інтернет) мереж та відповідних сервісів, зокрема Веб 2.0 [8]. Застосування ІКТ засноване на широких можливостях обчислювальних засобів, комп'ютерних мереж і комп'ютерних навчальних програм.

На основі поєднання традиційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні задатки і здібності людини. Використання цих технологій у процесі навчання створює додаткові умови і спричинює появу нових цілей та оновлення змісту освіти, дає змогу покращити результати навчальної діяльності, а також створити для кожного студента сприятливе середовище для формування і розвитку його власної освітньої траєкторії. ІКТ не тільки дають студентам можливість йти в ногу з часом, а й роблять процес навчання більш цікавим.

Застосування ІКТ робить навчання проблемним, творчим, орієнтованим на дослідницьку активність та дозволяє: забезпечити позитивну мотивацію навчання студентів; проводити інтегровані навчальні заняття з використанням різноманітних комп'ютерних засобів; забезпечити високий ступінь диференціації навчання; удосконалити контроль знань студентів; раціонально організувати навчальний процес, підвищити його ефективність; формувати навички самостійної практичної і дослідницької діяльності студентів [5].

Інноваційні форми впровадження ІКТ в професійно-педагогічну діяльність викладача здійснюються через використання стандартних та спеціалізованих програм, педагогічних програмних засобів, навчальних e-mail-проектів,

соціальних сервісів Веб 2.0, використання інтерактивної дошки, телекомунікаційних форм: відеомости, відеоконференції, вебінари, розташування в мережі Інтернет тощо.

Розглянемо докладніше можливості використання програмних засобів сучасних базових інформаційно-комунікаційних технологій навчання у професійно-педагогічній діяльності викладача педагогічних дисциплін очної форми навчання.

Найбільш розповсюдженою технологією обробки інформації є *технології обробки тексту*. До програмних засобів, призначених для роботи з текстами відносять: текстові процесори; редакційно-видавничі системи; програми-перекладачі; лінгвістичні коректори; системи, що здійснюють інтелектуальний пошук і інтелектуальну обробку текстів, розміщених у мережах.

Текстові процесори – програмні засоби, призначені для створення (введення, набору), редагування та оформлення текстів, у тому числі формул, таблиць, гіперпосилань, діаграм, малюнків, списків, змісту і покажчиків. Найбільш поширеними серед текстових процесорів є Word (Microsoft Office), Word Pro (Lotus Smart Suite), Word perfect (Perfect Office), Accent, Word Pad.

Повноцінне використання всіх функціональних можливостей текстових процесорів дозволить викладачу при написанні робочих програм і навчально-методичних матеріалів, наукових статей, доповідей і тез виступів на конференції, підручників і монографій, дисертаційних досліджень, редагуванні та рецензуванні наукових робіт студентів, аспірантів, здобувачів тощо:

- виконувати всі без винятку традиційні операції над текстом (в Microsoft Word це здійснюється за допомогою команд вкладки «Главная»);
- включати в документ текстові фрагменти, таблиці, ілюстрації, діаграми, підготовлені в інших додатках Windows (в Microsoft Word це здійснюється за допомогою команд вкладки «Вставка»);

- автоматично складати зміст документу та посилання на список використаних джерел по тексту (в Microsoft Word це здійснюється за допомогою команд вкладки «Вставка» або «Ссылки»);
- здійснювати перевірку правопису, підбір синонімів і автоматичний перенос слів (в Microsoft Word це здійснюється за допомогою команд вкладки «Рецензирование»);
- виконувати багато операцій верстки, властиві професійним редакційно-видавничим системам, і готувати повноцінні оригінал-макети для наступного тиражування в друкарні;
- за допомогою гіперпосилань зв'язувати документи та електронні освітні ресурси між собою, що дозволить створювати прості електронні підручники тощо.

Програми–перекладачі – комп'ютерні словники, що містять переклади на різні мови сотень тисяч слів і словосполучень, які одночасно можуть бути використані в якості простого і корисного тренажеру, що дозволяють під час роботи за комп'ютером заучувати іноземні слова і фрази (найбільш поширеними серед програм-перекладачів для комп'ютера є Association, Lex, VX Language, IT, Pragma, QDictionary). Використання програм-перекладачів в якості тренажерів стає особливо корисною в зв'язку з інтеграцією незалежної України у європейську та світову спільноту, в результаті чого необхідність знання іноземної мови стає гострою проблемою.

Окрім того, в мережі Інтернет існує ряд безкоштовних *онлайн–перекладачів*, які мають зручний і простий інтерфейс та дозволяють миттєво перекладати тексти й веб–сторінки на різні мови. Серед них служба безкоштовного онлайн–перекладу Google (<http://translate.google.com.ua>); безкоштовний онлайн перекладач від Meta.ua (<http://translate.meta.ua/ua/>); онлайн–перекладач від Online.ua (<http://pereklad.online.ua/ukr/>); онлайн–перекладач від Tochka.net (translator.tochka.net/ua/); онлайн перекладач Pragma 6 (www.translate.ua/uk/on–line). При їх використанні треба зважувати на якість

перекладу та можливості конкретного онлайн–перекладача, зокрема врахування тематичного напрямку та вибору мови перекладу.

Орфографічні коректори текстів – програми, що здійснюють перевірку орфографії та аналіз тексту, автоматичне виправлення помилок сканування / розпізнавання (OCR) і помилок ручного введення, чистку відступів, пробілів і пунктуації, приведення до типографським нормам, переформатування старих текстів з фіксованими перенесеннями рядків тощо. Орфографічні коректори текстів, серед яких – Рута, AfterScan, Ginger, можуть бути використані як в роботі текстових процесорів, таких як Word Microsoft Office, так і в інших програмах: Excel; Outlook; Access; PowerPoint; Publisher; FrontPage; PageMaker.

Системи, що здійснюють інтелектуальний пошук і інтелектуальну обробку текстів, розміщених у мережах характеризуються такими властивостями, як «чутливість до контексту»; пошук схожих текстів і текстів, що відповідають сенсу запиту без обов’язкової наявності у них слів запиту; розширення запиту і пропонування користувачу додаткової інформації, суміжної, проте явно ним не шуканої. Для реалізації цих властивостей використовуються різні механізми: нейромережі, генетичні алгоритми, «колективна фільтрація», системи евристичних правил. Функціональна орієнтація цих систем може бути різною. В роботі викладача педагогічних дисциплін доцільно використовувати програму «Антиплагиат» – систему по перевірці текстових документів на наявність запозичень із загальнодоступних джерел, що знаходяться в мережі Internet.

Стратегічним завданням антиплагіатних програм, розміщених в мережі для безкоштовного використання за посиланнями www.antiplagiat.ru/ та www.etxt.ru є підвищення якості освіти в тій її частині, де від студента вимагається творча робота з написання рефератів, курсових і дипломних робіт тощо. Використання цих програм дозволяє вирішити це завдання шляхом спонукання студентів до самостійного написання текстів, а не створення їх, наприклад, шляхом компіляції знайдених в Інтернеті сторінок на задану тему.

В роботі викладача педагогічних дисциплін знахідкою можуть стати *технології обробки числової інформації*. До програмних засобів обробки числової інформації відносять:

- *електронні калькулятори* - спеціалізовані програмні додатки, призначені для обчислень;

- *електронні таблиці* – програмні додатки, які працюють в діалоговому режимі, зберігають та обробляють дані в прямокутних таблицях, що дозволяє здійснювати упорядкування і пошук даних (рядків) у відповідності з заданими умовами (фільтром), а також візуалізувати дані у вигляді діаграми чи графіку (серед них – Microsoft Excel і StarCalc).

- *пакети прикладних програм для статистичної обробки даних* (серед них –Deductor, Systat, SPSS, Statistica, Stadia та ін);

- *спеціалізовані математичні пакети прикладних програм*, які дозволяють вирішити практично будь-яку задачу і представити результати розрахунків у табличному або графічному вигляді (серед них – Eureka, Mathcad, Matlab, Maple та ін.).

Дані програмні засоби особливо стануть у нагоді викладачу у процесі проведення ним науково-дослідної роботи, зокрема при організації анкетування та обробці анкет респондентів, узагальненні результатів педагогічного експерименту тощо. Опис функцій і методів та співставлення можливостей електронної таблиці Microsoft Excel та пакетів прикладних програм Deductor, SPSS, Statistica для статистичної обробки даних подано Н.Н. Елизаровою [2].

Крім того, у викладача є можливість провести професійне дослідження, зокрема психологічне тестування, соціологічне чи маркетингове опитування, в Інтернет із залученням великої кількості респондентів різних регіонів. Для цього викладачу доцільно використовувати сервер віртуальних досліджень Virtualexs (<http://virtualexs.ru/>). До переваг використання цього сервісу можна віднести, по-перше, те, що користуватися всіма можливостями сервісу не в комерційних цілях можна повністю безкоштовно; по-друге, існує можливість у

створенні та одночасному проведенні будь-якої кількості он-лайн досліджень; по-третє, відсутні обмеження на кількість питань та кількість респондентів у кожному дослідженні; по-четверте, інформація про всі особисті інтернет дослідження зберігається в особистому профілі користувача стільки часу, скільки необхідно.

У наявності Virtualexs є конструктор он-лайн досліджень, який дозволяє легко і швидко створювати професійне маркетингове дослідження, соціологічне опитування та психологічний тест через звичайний браузер. В конструкторі передбачені всі типи запитань, є умовне розгалуження, рандомізація варіантів відповіді, питань і навіть сторінок. Завантаження зображень і логотипу компанії, захист паролем, установка дати завершення і квоти респондентів тощо.

Для залучення респондентів до дослідження достатньо опублікувати посилання на нього в блозі, на форумі або у своїй поштовій розсилці. Оскільки у дослідженні респонденти не проходять процедуру реєстрації, то його результати є достатньо об'єктивними. В дослідженнях, проведених в Virtualexs також можна переглядати індивідуальні відповіді, здійснювати статистику в реальному часі, використовувати фільтри та отримувати будь-які зрізи з усіх питань дослідження та крос-таблиці, зберігати результати в колекції діаграм, а також імпортувати масиви відповідей в статистичні пакети SPSS, Statistica, Excel для детального аналізу.

В арсеналі викладача можуть бути також представлені **технології обробки звукової інформації**. Програмні засоби обробки звукової інформації загалом можна класифікувати на музичні редактори; синтезатори звуків; системи автоматичного розпізнавання мови; звукові редактори; голосові навігатори; програми диктування, що дозволяють перетворювати мову в «письмовий» текст; програми для покращення якості фонограм.

До основних програм обробки цифрового звуку відносять Cool Editor, Sound Forge, Samplitude, Software Audio Workshop. що дають можливість

прослуховувати вибрані ділянки, робити вирізки і вставки, амплітудні і частотні перетворення, звукові ефекти, здійснювати накладання інших оцифровок, змінювати частоти оцифровки, генерувати різні види шумів, синтезувати звук. Залишаючи технологічні особливості роботи з цими програмами для «вузьких» спеціалістів, розглянемо можливості деяких програмних засобів, особливо корисних в професійно-педагогічній діяльності викладача педагогічних дисциплін.

Сьогодні розвитку набуває новий напрям – головий інтерфейс користувача. Різноманітні голосові навігатори керують програмами, поступово замінюючи клавіатуру та мишу. Нині зростає популярність засобів автоматичного розпізнавання мови – що становить особливу цінність для викладачів, що втомилися набирати текст вручну, чи швидкість набору яких, значно менша за швидкість генерації ідей. Ці засоби перетворюють мову в закодований «письмовий» текст. Для цього проводиться спектральний аналіз оцифрованої мови і визначаються за допомогою спеціальних математичних методів мінімальні звукові одиниці мови. Існуючі системи розпізнавання мови орієнтовані на зливу (нормальну плавну людську мову) чи на дискретну мову (з паузами між словами).

Програмами розпізнавання мови для англomовних користувачів Windows є, наприклад, Dragon Naturally Speaking або IBM Via Voice. Російську мову розуміють програми «Горинич» та «Диктограф». Дані програми призначені для управління деякими функціями комп'ютера за допомогою голосових команд, а також для надиктовування тексту в будь-який текстовий редактор.

В операційну систему Windows Vista програма розпізнавання мови вже вбудована. Мікрофон або гарнітура (гібрид навушника і мікрофона) – основні засоби для «попадання» слів у комп'ютер. Необхідно зауважити, що більшість систем залежні від диктора, тому перед початком роботи користувач повинен «навчити» програму, вимовляючи певний текст.

Розвиток комп'ютерної техніки та Інтернет призвів до того, що сьогодні з легкістю можна знайти і скачати майже будь-яку книгу, яку можна прочитати, користуючись текстовими редакторами або переглядачами, використання яких не позбавлено певних недоліків. Саме це і обумовило виникнення нового класу програм «читалки», спеціально пристосованих для читання з екрану. Читалка – програма призначена для зручного читання текстів і електронних книг з екрану комп'ютера, а також для озвучування текстів, використовуючи для цього спеціальні програми мовного синтезу. Серед читалок у мережі Інтернет представлено наступні програми - Cool Reader; ICE Book Reader; Balabolka; ToM Reader Russian; Govorilka, україномовні – UkrVox та Rozmovlyalka.

Гарна читалка володіє безліччю функцій, які дозволяють робити читання з екрану менш втомливим, що забезпечується розкладкою у вигляді книги, наявністю плаваючого скролінгу тексту чи виділення його кольором тощо, а також зчитувати текст на будь-якій мові будь-яким встановленим голосом.

Широкі можливості в роботі викладача педагогічних дисциплін відкривають *технології графічної обробки інформації*. Комп'ютерна графіка не є простим малюванням за допомогою комп'ютера, а являє собою досить складний комплекс, який умовно можна розділити на двовимірну графіку, поліграфію, web-дизайн, мультимедіа, 3D-графіку та комп'ютерну анімацію, відеомонтаж, САПР і ділову графіку.

Сфери застосування комп'ютерної графіки надзвичайно різноманітні. Кожен її розділ має свої відмінні особливості та технологічні тонкощі. Для кожного з них створено своє програмне забезпечення, що включає різноманітні спеціальні програми (графічні редактори). При цьому програмне забезпечення повинно бути підібрано таким чином, щоб воно відповідало вимогам, що висуваються до навчальних програмних засобів, і технічним можливостям існуючих комп'ютерів.

Достатньо простим у застосуванні для починаючих користувачів, проте досить потужним редактором для створення, редагування чи обробки цифрового відео, отриманого, наприклад, з цифрової відеокамери, TV-тюнера або будь-якого іншого джерела сигналу є Windows Movie Maker. Основними можливостями Windows Movie Maker є створення слайд-шоу із зображень; обрізання і склеювання відео; накладання звукової доріжки; створення титрів; створення переходів між різним відео; зберігання проекту у форматі WMV з налаштуванням рівня якості. Використання цього редактора дозволить викладачу сформувати відеотеку із власних записів, нарізок із відомих сучасних фільмів чи відеороликів, представлених в мережі Internet, яку можна буде використати при обговоренні із студентами педагогічних ситуацій та розв'язанні конфліктних ситуацій.

Найбільш поширеним засобом використання ІКТ в освіті є *мультимедійні технології*. Для створення мультимедійних презентацій в Україні широко використовується російськомовна версія PowerPoint офісного пакету Microsoft.

Класифікація лекційних презентацій та вимоги до них докладно представлені у відповідних ресурсах Інтернет, зокрема у статті Л.Гаврілової та І.Хижняк [1]. Використання правильно підготовленої презентації навчального матеріалу на заняттях дозволяє викладачу активізувати увагу та навчально-пізнавальну діяльність студентів на лекції; подавати навчальний матеріал у формі слайдів, звертаючи увагу на головні компоненти, подані у структурно-логічному взаємозв'язку; підвищити якісний рівень використання наочного матеріалу та встановлення міжпредметних зв'язків тощо.

Презентації також можуть відігравати велику роль в підвищенні результативності організації самостійної роботи студентів, оскільки дозволяють перебудувати репродуктивні завдання типу «написання рефератів на тему» на такі, що відповідають конструктивно-творчому рівню засвоєння навчального матеріалу типу «підготувати презентацію на тему».

При створенні презентацій можна використовувати шаблони оформлення, як розроблені самотужки, так і створені професійними дизайнерами. Останні можна скачати, наприклад, за посиланням: <http://office.microsoft.com/ru-ru/templates>. Крім того, в мережі Інтернет за посиланням www.slideshare.net представлено сервіс SlideShare, який на даний момент став найбільшим онлайн-сервісом презентацій, що дозволяє не лише розміщувати і зберігати презентації в Інтернет, але й об'єднує їх авторів в співтовариства. На сервісі можна ділитися презентаціями, переглядати готові, шукати потрібні і навіть знаходити ідеї для розробки своїх навчальних матеріалів.

Найсучаснішим засобом організації освітнього процесу, педагогічного спілкування, підвищення фахового рівня є *телекомунікаційна технологія Веб 2.0*. Соціальні сервіси Веб 2.0, найбільш поширеніші з яких – пошукові системи Yandex, Google, Rambler; соціальні мережі ВКонтакте, Facebook, Однокласники.ru; поштова система Mail.ru; платформа для блогів LiveJournal; Вікіпедія; сервіс відео-хостингу YouTube – друге покоління мережних сервісів Інтернету, які надають користувачам можливість спільно створювати та використовувати в мережі інформаційні ресурси, а також обмінюватися знайденою або створеною інформацією.

Запорукою успіху соціальних сервісів технології Веб 2.0 є відкритість інформаційного наповнення, оперативність доступу і розміщення, незалежність від індивідуального графіка включення учасників у процес комунікацій під час спільної роботи.

В професійно-педагогічній діяльності викладача значну роль можуть відігравати й інші інтернет-сервіси. Серед них великого поширення набули онлайн сервіси для створення тестів та організації тестування. Тестові конструктори, серед яких – БанкТестов РУ (<http://www.banktestov.ru/>), Майстер-Тест (<http://www.master-test.net/>), MyTestX (<http://mytest.klyaksa.net/>), Qreature (<http://www.qreature.ru>) – це безкоштовні інтернет сервіси з російськомовним інтерфейсом, які дозволяють створювати, редагувати і проводити тестування.

Тестування можна проводити в режимі он-лайн з будь-якого місця, де є Інтернет. При потребі тестування можна організувати і без підключення до мережі Інтернет. Окрім того, всі ці сервіси мають великі колекції різноманітних тестів, які викладач також може використати у своїй діяльності.

Досвід національної системи освіти показує, що «нині в Україні формується повноцінний галузевий інформаційний ресурс на різних носіях; створено веб–портали та сайти у провідних бібліотеках, через які надається доступ до інформаційних ресурсів віддаленим користувачам; формуються електронні ресурси, зокрема електронні каталоги, повнотекстові бази, електронні бібліотеки» [6].

Використання допоміжних електронних освітніх ресурсів, до яких відповідно до Положення «Про електронні освітні ресурси», затвердженого наказом МОНМС України № 1060 від 1.10.2012 відносяться збірники документів і матеріалів, довідники, покажчики наукової та навчальної літератури, наукові публікації педагогів, матеріали конференцій, електронні довідники, словники, енциклопедії сприятиме здійсненню професійно-педагогічній діяльності викладача [7].

Корисним для викладачів стануть матеріали офіційного веб–сайту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту (<http://mon.gov.ua/>), де структуровано нормативно–правову базу в галузі освіти, а також подано посиланням на органи управління освітою, на заклади післядипломної педагогічної освіти, на заклади дистанційної освіти, на наукові сайти та освітні сайти інших країн (<http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/useful-references/>). На офіційному сайті Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>) подано електронну систему каталогів і картотек, представлено Інтернет–путівник по Національним університетам та бібліотекам, бібліотекам України, електронним бібліотекам, енциклопедіям та словникам, а також надано доступ до наукової періодики України (<http://www.nbuv.gov.ua/portal/>).

Використання інтернет-технологій в професійно-педагогічній діяльності викладача значно полегшує його роботу за абсолютно всіма напрямками. Так, наприклад, органічним напрямом професійної діяльності викладача є виховання студентів як засобами кожної дисципліни, так і широким спектром позааудиторної роботи, одним із видів якого є відвідування музеїв. В силу ряду об'єктивних та суб'єктивних обставин, у викладача та студентів не завжди знаходиться можливість побувати в інших країнах та помилуватися їх пам'ятками. Але завдяки спеціальним інтернет-сервісам відвідати знамениті музеї і пам'ятки мистецтва можна не виходячи з дому.

Підбірку більше, ніж 100 музеїв Європи, Америки, Росії та України, у тому числі віртуальних, зокрема Лувру в Парижі (http://www.louvre.fr/llv/commun/home_flash.jsp); Метрополітену в Нью-Йорці (<http://www.metmuseum.org>) та Ермітажу в Санкт-Петербурзі (<http://www.hermitagemuseum.org/>), із їх характеристикою та відповідним посиланням на них представлено на сайті Івано-Франківської обласної універсальної бібліотеки імені І.Франка (<http://lib.if.ua/publish2009/1249300238.html>).

Найбільш зручним інструментом сьогодення для презентації викладачем себе; поширення передового педагогічного досвіду; підвищення рівня володіння засобами ІКТ; створення навчального міні-середовища, у тому числі надання можливості на відстані подавати навчальний матеріал та здійснювати консультування, є *персональний сайт викладача*.

Для створення сайту викладача підійдуть наступні засоби:

- спеціальні портали, одним із завдань яких є надання інструментальних засобів розробки та інформаційного наповнення сайтів викладачів, зокрема подібний портал в Україні, побудований на CMS HOOPS, можна знайти за посиланням <http://almamater.com.ua>; використання подібних порталів знімає проблему хостингу (розміщення) та дає можливість створювати сайти викладачів як сайти-візитки

- готові системи такі, як Joomla, Drupal, DLE для встановлення і налаштування яких в Інтернет існує багато довідників, статей і відео; дані системи інтуїтивно зрозумілі, заповнення виконується за допомогою простого редактора, навчитись працювати з яким дуже легко, проте не зайвими будуть і знання основ веб-програмування;

- використання можливостей інструментальних засобів створення курсів для дистанційного навчання, наприклад, в модульному об'єктно-орієнтованому динамічному навчальному середовищі MOODLE можна створювати сайти викладачів як певних підрозділів, так і викладачів дисциплін за певними напрямками шляхом редагування готових форм;

- особиста розробка та встановлення сайту або замовлення за гроші сайту в веб-студіях, фрілансерів, комп'ютерних фірмах.

Переваги і недоліки кожного із вказаних шляхів можна знайти у публікації доцента НТУУ «КПІ» О.П. Цуріна [9].

Найвищим рівнем застосування викладачами ІКТ в освітньому процесі за ступенем складності є створення та використання віртуального навчального середовища для системної підтримки вивчення дисциплін за різними формами навчання [3]. Опанування навичками використання ІКТ на цьому рівні забезпечується готовністю викладача до цієї діяльності. В мережі Інтернет для допомоги в роботі з програмним комплексом Moodle, що розповсюджується безкоштовно та призначений для організації дистанційного навчання, створено українську спільноту користувачів Moodle (<http://moodle.com.ua/>).

Висновки. Кожний із цих коротко описаних програмних засобів ІКТ має своє призначення, свої технологічні особливості і тонкощі роботи, на професійне вивчення яких викладачу педагогічних дисциплін знадобиться певний час. Проте їх опанування і подальше використання у професійно-педагогічній діяльності дозволить викладачу підвищити, як власну професійну компетентність, так й раціонально організувати власний робочий час.

Література

1. Гаврилова Л. Класифікація лекційних презентацій та вимоги до них / Людмила Гаврілова, Інна Хижняк // Вісник Львівського університету. Серія філол. – 2010. – Вип. 50. – С.361-367.

2. Елизарова Н.Н. Использование программных средств статистической обработки данных при формировании информационного обеспечения управления [Електронний ресурс]. / Елизарова Н.Н. // Вестник Ивановского государственного энергетического университета имени В.И. Ленина. - Вып. 3. - 2009 – Режим доступу до журн.: <http://ispu.ru/node/8027>

3. Жаркова Н.В. Підготовка викладачів коледжу до застосування інформаційних і комунікаційних технологій у навчальному процесі / Жаркова Н.В. // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. — 2012. — № 24. — С. 137–143.

4. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

5. Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук. праць /За ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К.: Атіка, 2005. – 272 с.

6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf

7. Положення про електронні освітні ресурси // Наказ МОНМС № 1060 від 1.10.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>

8. Проект Положення про атестацію електронного навчального курсу на рівні ВНЗ та МОН України від 8 червня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до докум.: www.mon.gov.ua/images/gr/obg/2010/08_06_10.pdf

9. Цурін О.П. Веб-сайти викладачів. Коли і навіщо вони потрібні [Електронний ресурс] / Цурін О.П. – Режим доступу: <http://kpi.ua/837-4>

10. Вікіпедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>